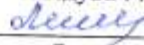

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету
Анатолій Діброва
«30» травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри фінансів
Протокол №12 від «29» травня 2023 р.
В.о. завідувач кафедри

Олена Лемішко

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Корпоративні фінанси»

Юлія Біляк

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий контролінг

Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма	«Корпоративні фінанси»
Факультет	Економічний
Розробники	К.е.н., доцент Біляк Ю.В.

Київ - 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінансовий контролінг»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	«Корпоративні фінанси»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ - _____ (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	-
Семестр	6	-
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	-

2. Мета та завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок з фінансового контролінгу.

Завдання дисципліни: вивчення сутності, цілей та засад фінансового контролінгу, організації фінансового контролінгу, оволодіння імплементацією інструментів оперативного і стратегічного контролінгу, постановкою систем управління витратами та вартісно-орієнтованого менеджменту, а також сучасними методами оцінювання результативності та фінансової діагностики компаній.

Предмет дисципліни: методологічні положення, теоретико- методологічні засади та інструментарій здійснення фінансового контролінгу.

Набуття компетентностей:

Інтегральні компетентності (ІК): *Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної*

діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 5. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність працювати у команді.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК 2. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.

СК 3. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК 5. Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію.

СК 10. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування та брати відповідальність за них.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРН 03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПРН 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН 06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПРН 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПРН 09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПРН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПРН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

3. Структура навчальної дисципліни «Фінансовий контролінг»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ												
Тема 1. Контролінг: інструмент управління підприємством	9	2	2			5	8	1				7
Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу	9	2	2			5	6		1			5
Тема 3. Фінансовий контролінг: сутність, види, принципи, функції	14	2	2			10	11	1				10
Тема 4. Бюджетування як інструмент оперативного фінансового контролінгу	14	2	2			10	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем I	46	8	8			30	37	3	2			32
Змістовий модуль II. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ												
Тема 5. Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	11	3	3			5	7	1				6
Тема 6. Фінансова діагностика та моніторинг у системі контролінгу	10	2	3			5	7		1			6
Тема 7. Оцінка результативності фінансовогосподарської діяльності та системи мотивації	15	3	2			10	12	1	1			10
Тема 8. Система вартісно-орієнтованого управління підприємством	16	3	3			10	11		1			10
Разом за змістовим	52	11	11			30	37	2	3			32

модулем 2											
Змістовий модуль III. КОНТРОЛІНГ: ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ											
Тема 9. Практичні інструменти й принципи стратегічного управління стратегічного контролінгу. ЧАСТИНА 1	11	3	3			5	11	1			10
Тема 10. Практичні інструменти й принципи стратегічного управління стратегічного контролінгу. ЧАСТИНА 2	14	2	2			10	11		1		10
Тема 11. Практичні інструменти й принципи оперативного контролінгу. ЧАСТИНА 1	16	3	3			10	12	1	1		10
Тема 12. Практичні інструменти й принципи оперативного контролінгу. ЧАСТИНА 2	11	3	3			5	12	1	1		10
Разом за змістовим модулем 3	52	11	11			30	46	3	3		40
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)		-	-	-							
Усього годин	150	30	30			90	120	8	8		104

4. Теми семінарських занять – відсутні за навчальним планом

5. Теми практичних занять

Номер теми	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ		
Тема 1	Контролінг: інструмент управління підприємством	2
Тема 2	Характеристика об'єктів контролінгу	2
Тема 3	Фінансовий контролінг: сутність, види, принципи, функції	2
Тема 4	Бюджетування як інструмент оперативного фінансового контролінгу	2
Змістовий модуль II. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ		
Тема 5	Фінансове прогнозування та планування на підприємстві	3
Тема 6	Фінансова діагностика та моніторинг у системі контролінгу	3
Тема 7	Оцінка результативності фінансовогосподарської діяльності та системи мотивації	2
Тема 8	Система вартісно-орієнтованого управління підприємством	3

Змістовий модуль III. КОНТРОЛІНГ: ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ		
Тема 9	Практичні інструменти й принципи стратегічного управління стратегічного контролінгу. ЧАСТИНА 1	3
Тема 10	Практичні інструменти й принципи стратегічного управління стратегічного контролінгу. ЧАСТИНА 2	2
Тема 11	Практичні інструменти й принципи оперативного контролінгу. ЧАСТИНА 1	3
Тема 12	Практичні інструменти й принципи оперативного контролінгу. ЧАСТИНА 2	3

6. Теми самостійної роботи

Номер теми	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ		
Тема 1	Роль контролінгу в управлінському процесі.	5
Тема 2	Методи класифікації витрат	5
Тема 3	Види фінансового контролінгу	10
Тема 4	Постановка системи бюджетів та порядок складання бюджету	10
Змістовий модуль II. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ		
Тема 5	Технологія фінансового планування	5
Тема 6	Моніторинг як невід'ємний елемент фінансової діагностики	5
Тема 7	Системи мотивації виконання завдань	10
Тема 8	Етапи впровадження вартісно-орієнтованого контролінгу та його практична значимість	10
Змістовий модуль III. КОНТРОЛІНГ: ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ		
Тема 9	Матричні аналітичні інструменти (BCG, McKinsey, GE)	5
Тема 10	Портфельний аналіз	10
Тема 11	АВС-аналіз — аналіз діяльності виробничих підрозділів залежно від їх внеску в доход (не плутати з функціонально-вартісним аналізом)	10
Тема 12	Аналіз знижок. Аналіз територій збуту продукції	5

7. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Наведіть економічне тлумачення контролінгу науковцями різних шкіл та моделей контролінгу. Поясніть, в чому полягають розбіжності між їх визначеннями.
2. Охарактеризуйте основні етапи історії виникнення та становлення контролінгу.
3. Чим було зумовлене відновлення інтересу до контролінгу в 60-70 роках минулого сторіччя?
4. Чому концепція контролінгу активно впроваджується на передових українських підприємствах? Які переваги та додаткові можливості дає її застосування?
5. Які концепції контролінгу сформувалися на даний час і в чому полягають розбіжності між ними?
6. Доведіть, що контролінг – це концепція, яка розвивається. Назвіть новітні підходи до тлумачення сутності, цілей та призначення контролінгу.
7. Охарактеризуйте американську та німецьку модель контролінгу фінансових посередників.
8. Як називають у різних країнах фахівців, які займаються контролінгом на підприємствах?
9. Чи тотожні за змістом поняття «контролінг» та «управлінський облік»? В чому полягає принципова відмінність між ними?
10. Поясніть основні відмінності між обліково-аналітичною та управлінською школами контролінгу.
11. Доведіть свою точку зору щодо концепції та школи контролінгу, яка доцільна для впровадження на українських підприємствах.
12. Обґрунтуйте мету, завдання та основні функції контролінгу.
13. Вкажіть основні переваги організації діяльності підприємств на основі контролінгу.
14. Опишіть роль контролінгу в управлінні підприємством.
15. Охарактеризуйте взаємозв'язок функцій управління з контролінгом.
16. Які фактори зумовлюють повноту реалізації на підприємствах окремих функцій контролінгу?
17. Назвіть та поясніть основні принципи контролінгу.
18. Порівняйте стратегічний та оперативний контролінг.
19. Доведіть доцільність впровадження та підприємстві оперативного контролінгу.
20. В чому полягає доцільність впровадження стратегічного контролінгу і чому він повинен впроваджуватися після оперативного?
21. Поясніть зміст терміну «контролінгова інформація». Ким і для чого вона формується?
22. Чим зумовлюється потреба менеджменту та керівництва підприємства в інформації?
23. Назвіть основні ознаки класифікації та види контролінгової інформації.
24. В якому вигляді контролінгова інформація подається менеджменту та керівництву підприємства? Хто визначає форму та періодичність її подання?
25. Поясніть основні вимоги до контролінгової інформації.
26. Що являє собою інформаційна система контролінгу. Охарактеризуйте її основні складові.
27. У чому полягає мета аналізу інформаційних потоків?
28. Які методи управління інформаційними потоками Ви знаєте? Що дає їх застосування?

29. Визначте пріоритетні завдання вдосконалення інформаційного забезпечення контролінгу на сучасному етапі.
30. Поясніть сутність терміну «управлінський облік». В чому його принципові відмінності від контролінгу, бухгалтерського та фінансового обліку?
31. Чи згодні Ви із законодавчо визначеним тлумаченням управлінського обліку як підсистеми бухгалтерського обліку? Поясніть чому.
32. Які особливості розуміння сутності управлінського обліку склалися в міжнародній практиці?
33. Що являє собою система управлінського обліку на підприємстві, її основні цілі та функції.
34. Поясніть, в чому полягає взаємозв'язок та розбіжності понять «управлінський облік» та «фінансовий облік»?
35. Яким чином в різних країнах світу вирішується питання щодо взаємозв'язку фінансового та управлінського обліку? Визначте переваги та недоліки відомих Вам підходів.
36. Охарактеризуйте основні завдання та результати впровадження системи управлінського обліку на підприємстві.
37. Поясніть сутність поняття «фінансова структура підприємства». В чому полягають її принципові відмінності від організаційної структури?
38. Поясніть зміст та доцільність введення поняття «центр фінансової відповідальності»?
39. Що являє собою бізнес-одиниця підприємства (об'єднання). Поясніть доцільність виокремлення бізнес-одиниць у складі підприємства (об'єднання).
40. Які основні етапи роботи з проектування фінансової структури підприємства? Сутність роботи, яка повинна бути проведена на кожному етапі.
41. Поясніть відмінності між основними типами центрів фінансової відповідальності.
42. Які принципи слід враховувати при виокремленні центрів фінансової відповідальності?
43. Що являють собою за змістом та структурою внутрішньокорпоративні стандарти управлінського обліку? Ким вони розроблюються та затверджуються?
44. Поясніть зміст документа «Наказ про управлінську облікову політику». Відповіді на які запитання він повинен містити?
45. Поясніть основні відмінності між бухгалтерським та управлінським планом рахунку?
46. Які фактори слід враховувати при розробці управлінського плану рахунків?
47. Які основні методичні прийоми доцільно використовувати при формуванні управлінського плану рахунків?
48. Які способи реєстрації інформації можуть використовуватися в управлінському обліку підприємства?
49. За допомогою яких інструментів може забезпечуватися необхідна глибина аналітики в управлінському обліку?
50. Поясніть основні принципи визначення видів та глибини аналітики в управлінському обліку.
51. Що являють собою довідники (класифікатори) певних груп інформації? Назвіть основні види довідників (класифікаторів), які повинні бути розроблені.
52. З якою метою використовується кодування інформації? Які фактори слід враховувати при розробці коду господарської операції? Наведіть приклади.
53. Визначте цілі розробки системи внутрішньої звітності на підприємстві.
54. В чому полягають розбіжності змісту управлінської звітності на різних рівнях управління?
55. Назвіть основні ознаки класифікації управлінських звітів. Наведіть приклади управлінських звітів в межах кожної ознаки класифікації.
56. Поясніть основні принципи формування системи звітних показників.

57. Які основні вимоги слід враховувати при проектуванні форм внутрішньої звітності на підприємстві?
58. Визначте основні типи управлінських звітів. З якою метою та хто їх складає?
59. Які основні форми впровадження управлінського обліку на підприємстві Ви знаєте? В чому, з Вашої точки зору, полягають переваги та недоліки кожної форми?
60. Охарактеризуйте процес постановки системи управлінського обліку на основі залучення зовнішнього незалежного консультанта. Які види роботи проводяться підприємством-замовником та незалежним консультантом? Що є результатом їх співпраці?
61. Поясніть твердження «найважливішим завданням системи контролінгу є підтримка прийняття управлінських рішень».
62. За якими критеріями прийнято класифікувати управлінські рішення? Чи тотожні функції та роль контролінгу щодо кожної групи управлінських рішень?
63. Поясніть сутність раціонального підходу до прийняття управлінського рішення. У чому полягає роль контролінгу при раціональному (класичному) підході?
64. Поясніть сутність обмеженої раціональності при прийнятті управлінських рішень. У чому полягає роль контролінгу при такому підході?
65. Дайте загальну характеристику інструментарію (методичного забезпечення) контролінгу за сферами застосування (функціями управління).
66. Охарактеризуйте інструментарій контролінгу за періодом дії (підсистемою контролінгу).
67. Перелічіть та охарактеризуйте основні інструменти стратегічного контролінгу.
68. Чому інструментарій оперативного контролінгу прийнято розглядати в розрізі функціональних підсистем?
69. Охарактеризуйте інструменти, які використовуються в стратегічному контролінгу.
70. Поясніть мету та інструментарій контролінгу ефективності діяльності.
71. Які методи та прийоми використовуються в контролінгу матеріальнотехнічного забезпечення?
72. У чому полягають цілі та функції контролінгу логістичних операцій підприємства? Який інструментарій використовується для їх досягнення?
73. Охарактеризуйте інструментарій контролінгу операційно-виробничих процесів на підприємстві.
74. Визначте основні завдання та інструменти контролінгу маркетингової діяльності підприємства.
75. В яких дисциплінах вивчаються інструменти фінансового контролінгу? Які передумови їх впровадження на підприємстві?
76. Назвіть функції та методичні прийоми інвестиційного контролінгу.
77. У чому полягають завдання контролера щодо вибору та застосування на підприємстві окремих інструментів контролінгу?
78. Охарактеризуйте послідовність роботи контролера із застосування окремих інструментів контролінгу.
79. На базі вивчення додаткової рекомендованої літератури визначте, які функціональні підсистеми контролінгу, крім розглянутих, можуть бути виокремлені.

Комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. SWOT-аналіз це – :
 - 1) метод за яким порівнюються характеристики об'єкта і еталонного, кращого;
 - 2) дослідження, спрямовані на визначення і оцінку сильних сторін підприємства;
 - 3) дослідження, спрямовані на визначення і оцінку сильних сторін і слабких сторін підприємства, оцінку його можливостей та потенційних загроз;
 - 4) немає правильного визначення.
2. Бенчмаркінг – це:

- 1) метод порівняння цінової політики;
- 2) метод оцінки фінансової стабільності;
- 3) метод, за яким порівнюються характеристики певного об'єкта і еталонного, кращого;
- 4) діагностика цілей та намірів найближчих конкурентів.

3. До методів оперативного фінансового контролінгу відносять:

- 1) бенчмаркінг;
- 2) SWOT-аналіз;
- 3) ABC-аналіз;
- 4) XYZ-аналіз.

4. До методів стратегічного фінансового контролінгу відносять:

- 1) система директ-костинг;
- 2) SWOT-аналіз;
- 3) ABC-аналіз;
- 4) СРПР.

5. Маржинальний прибуток – це:

- 1) те саме, що й звичайний прибуток підприємства до оподаткування;
- 2) показник, який характеризує частину чистої виручки, що спрямовується на покриття умовно змінних витрат;
- 3) прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства після оподаткування;
- 4) показник, який характеризує частину виручки, що спрямовується на заміщення умовно постійних витрат і формування прибутку від реалізації.

6. Дискримінантний аналіз:

- 1) є методом прогнозування фінансових результатів;
- 2) використовується в процесі прогнозування банкрутства;
- 3) використовується при розрахунку точки безбитковості;
- 4) є складовою ABC-аналізу.

7. ABC-аналіз застосовують при вирішенні таких основних завдань:

- 1) визначення перспективних напрямів розвитку;
- 2) розрахунок суми покриття;
- 3) прогнозування банкрутства;
- 4) виявлення резервів зниження затрат сировини, матеріалів.

8. Обсяг продажу, за якого підприємство покриває витрати не отримуючи при цьому прибутку, – це:

- 1) фінансовий потенціал підприємства;
- 2) точка безбитковості;
- 3) запас фінансової стійкості;
- 4) фінансовий леверидж.

9. Запас фінансової стійкості визначається як різниця:

- 1) обсягу продажу і постійних витрат;
- 2) обсягу продажу і маржинального доходу;
- 3) обсягу продажу і порогу рентабельності;
- 4) обсягу продажу і постійних витрат.

10. З наведених витрат до постійних не відноситься:

- 1) заробітна плата основних робітників;
- 2) амортизація будівель цехів та заводоуправління;
- 3) плата за оренду складу готової продукції;
- 4) відсотки за кредит.

11. Величина маржинального доходу визначається шляхом додавання:

- 1) прибутку та змінних витрат;
- 2) прибутку та постійних витрат;
- 3) прибутку та доходу (виручки) від реалізації;
- 4) постійних та змінних витрат.

12. Запаси підприємства відносяться до:

- 1) необоротних активів;
- 2) оборотних активів;
- 3) власного капіталу;
- 4) залученого капіталу.

13. З наведених видів витрат підприємства до змінних належать витрати на:

- 1) утримання управління заводу;
- 2) страхування підприємства;
- 3) охорону підприємства;
- 4) напівфабрикати сторонніх підприємств.

14. Графік беззбитковості показує:

- 1) запас фінансової стійкості;
- 2) співвідношення постійних та змінних витрат;
- 3) рівень постійних та змінних витрат і величину доходу від продажу за різних обсягів діяльності підприємства;
- 4) величину доходу від продажу за різних обсягів діяльності підприємства.

15. Знижки, які пропонуються з метою прискорення процесу отримання платежів та які можна надати за швидку оплату рахунків, це:

- 1) функціональні знижки;
- 2) знижки за кількість;
- 3) знижки сконто;
- 4) спеціальні знижки.

16. Знижки, які надають при довготривалому співробітництві, це :

- 1) функціональні знижки;
- 2) знижки за вірність;
- 3) знижки сконто;
- 4) спеціальні знижки.

17. Відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань є коефіцієнтом:

- 1) Тафлера;
- 2) Бівера;
- 3) Спрінгейта;
- 4) Альтмана.

Оцініть правильність тверджень (так, ні).

18. Оперативний фінансовий контролінг передбачає формування та реалізацію системи обґрунтування, прийняття, виконання та контролю за виконанням оперативних фінансових рішень з метою досягнення поточних фінансових цілей.

- 1) Так;
- 2) ні.

19. Розвинутий директ-костинг заснований на використанні в обліку даних тільки про змінні витрати.

- 1) Так;
- 2) ні.

20. Точка беззбитковості являє собою такий обсяг діяльності підприємства, коли доходи дорівнюють витратам.

- 1) Так;
- 2) ні.

Задачі для самостійного розв'язування

Задача 1. За результатами зборів засновників прийнято рішення про заснування ПАТ «Форест». Засновниками була організована відкрита підписка на акції, результати якої характеризуються такими даними:

- номінальна вартість акцій – 150 грн; курс емісії – 100 %;

- усі акції товариства є простими;
- кількість акцій, які підлягають розміщенню, – 150 000 шт.;
- накладні затрати, пов'язані із заснуванням підприємства, – 30 000 грн;
- на момент скликання установчих зборів ПАТ в цілому було сплачено 50 % номінальної вартості акцій.

Чи буде засноване ПАТ «Форест»?

Який вигляд матиме перший розділ пасиву балансу ПАТ «Форест» за умови його реєстрації? Відповідь коротко обґрунтувати.

Задача 2. Петренко В. В., Сіренко Г. Г., Коваленко П. П. та Дзюба М. М. вирішили заснувати товариство з обмеженою відповідальністю «Зоря». Зазначена в установчих документах відносна частка окремих учасників у статутному капіталі ТОВ «Зоря» становить: Петренко В. В. – 30 %; Сіренко Г. Г. та Дзюби М. М. – по 25 %; Коваленко П. П. – 20 %.

На момент реєстрації ТОВ «Зоря» Петренко В. В. вніс 50 тис. грн, що становить 100 % його частки в статутному капіталі; Сіренко Г. Г. – 80 тис. грн, Коваленко П. П. – 70 тис. грн., Дзюба М. М. – 60 тис. грн.

Навести всі позиції першого розділу пасиву балансу створеного ТОВ «Зоря».

Задача 3. Прийнято рішення про заснування публічного акціонерного товариства. Засновниками організовано відкриту підписку на акції, результати якої характеризуються такими даними:

- номінальна вартість акцій – 250 грн., курс емісії – 100 %;
- кількість акцій, які підлягають розміщенню – 50 000 шт.;
- накладні затрати, пов'язані із заснуванням підприємства – 90000 грн.;
- на момент скликання установчих зборів акціонерного товариства всі акції були сплачені за ціною емісії.

Навести всі позиції першого розділу пасиву балансу створеного акціонерного товариства. Зробити висновки.

Задача 4. Загальними зборами ПАТ «Поділля» прийнято рішення про подрібнення акцій у співвідношенні 1 : 5 та зменшення розміру статутного капіталу з 200 тис. грн. до 150 тис. грн. шляхом викупу та анулювання акцій. Номінальна вартість акцій до їх подрібнення становить 1,5 грн, ринкова – 3 грн. Визначити дивіденди на одну акцію, які отримають акціонери в результаті таких операцій та кінцевий ринковий курс акцій.

Задача 5. Визначити чисту суму дивідендів, яку одержить акціонер, що володіє пакетом акцій у 15 % статутного капіталу акціонерного товариства, за наявності таких даних:

1. Зареєстрований капітал АТ – 350 тис. грн (25000 акцій номінальною вартістю 14 грн).
2. Власний капітал АТ – 850 тис. грн.
3. Податок на прибуток підприємства 20 тис. грн.
4. Маса дивіденда – 50 тис. грн.

Задача 6. Визначте розмір дивідендів на одну просту акцію, фонд дивідендних виплат (за простими акціями), а також сукупний дохід власників корпоративних прав ПАТ «Грань» на момент виплати дивідендів. Зареєстрований капітал товариства сформований із 245000 акцій номінальною вартістю 2,5 грн кожна. На момент фіксації реєстру власників іменних цінних паперів в обігу перебували 97 % випущених акцій. Середній ринковий курс корпоративних прав товариства 15 грн. За умовами проспекту емісії привілейованих акцій, сукупна частка яких у статутному капіталі дорівнює 5 %, зафіксовані такі ставки дивідендних виплат: за привілейованими акціями серії А (6000 штук) - 18 %; серії В (6000 штук) - 22 %. Підприємством оголошено про виплату грошових дивідендів у розмірі 300 000 грн.

Задача 7. Статутний капітал підприємства становить 350 тис. грн і сформований лише із простих акцій. Усі емітовані акції перебувають в обігу. За результатами діяльності у звітному році оподатковуваний прибуток підприємства склав 150 тис. грн, у тому числі у фонд дивідендних виплат спрямовано 30 % чистого прибутку. Підприємство реалізує

політику стабільних дивідендів зі ставкою 5%. Чи може підприємство реалізувати обрану дивідендну політику у звітному році?

Задача 8. Готель щомісяця сплачує за користування телефоном зв'язком 500 грн плюс 0,2 грн за кожний дзвінок. Упродовж січня було 5000 дзвінків, а в лютому – 6000 дзвінків. Необхідно:

1. Розрахувати витрати на один дзвінок у січні та лютому;
2. Визначити маржинальні витрати на один додатковий дзвінок у січні. Розв'язування 1. Витрати готелю на користування телефоном у: січні: $500 + (5000 \cdot 0,2) = 1\ 500$ грн лютому: $500 + (6000 \cdot 0,2) = 1\ 700$ грн 2. Витрати на одну телефонну розмову у: січні: $1500 : 5\ 000 = 0,3$ грн лютому: $1\ 700 : 6\ 000 = 0,28$ грн 3. Маржинальні витрати на одну телефонну розмову у січні: $(500 + (5001 \cdot 0,2)) - 1500 = 0,2$ грн

Задача 9. Нижче наведено інформацію щодо продукції підприємства: Ціна за одиницю 38,5 Змінні витрати на одиницю 23,65 Постійні витрати на рік 222 750 Необхідно визначити: а) маржинальний дохід на одиницю; б) безбитковий обсяг продажу; в) обсяг продажу, необхідний для отримання операційного прибутку в сумі 148 500 грн. Розв'язування Маржинальний дохід на одиницю = $38,5 - 23,65 = 14,85$ грн Безбитковий обсяг продажу = $222\ 750 / 14,85 = 15\ 000$ одиниць Обсяг продажу для отримання бажаного прибутку = $(222\ 750 + 148\ 500) / 14,85 = 25\ 000$ одиниць.

Задача 10. Прогноз прибутку компанії на 2024 рік такий, грн: Продаж (160 000 од.) 1 600 000 Витрати: 15 Змінні 400 000 Постійні 600 000 Прибуток 600 000 Необхідно: а) Обчислити точку безбитковості компанії у грошових одиницях; б) Розрахувати запас міцності компанії; в) Визначити дохід від продажу, необхідний для отримання прибутку в сумі 900 000 грн. Розв'язування Коефіцієнт маржинального доходу = $(1\ 600\ 000 - 400\ 000) / 1\ 600\ 000 = 0,75$ Точка безбитковості = $600\ 000 / 0,75 = 800\ 000$ грн Запас міцності = $1\ 600\ 000 - 800\ 000 = 800\ 000$ грн Дохід від продажу = $(600\ 000 + 900\ 000) / 0,75 = 2\ 000\ 000$ грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС Бакалавр Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»	Кафедра Фінансів 2023 -2024 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни Фінансовий контролінг	Затверджую Зав. кафедри (підпис) _____ 2023 р.
Екзаменаційні запитання			
1. Охарактеризуйте розподіл функцій і відповідно посад в межах служби контролінгу. За які види роботи відповідає кожний фахівець служби контролінгу?			
2. Опишіть основні програмні продукти, які анонують спроможність автоматизації контролінгових процедур.			
Тестові завдання різних типів			
1. Об'єктом реінжинірингу є _____: а. Процеси; б. Предмети; в. Організація; г. Контролінг; д. Корпорація.			
2. Аналіз конкуренції за М. Портером включає в себе: а. Аналіз загрози появи продуктів-замінників; б. Аналіз загрози появи нових гравців; в. Аналіз ринкової влади постачальників; г. Аналіз ринкової влади споживачів; д. Аналіз рівня конкурентної боротьби; е. Всі відповіді вірні.			
3. Вставити визначення: Фінансовий контролінг — _____			

<p>4. Основними цілями зменшення статутного капіталу є</p> <p>а) одержання санаційного прибутку;</p> <p>б) підвищення платоспроможності корпорації;</p> <p>в) збільшення номінальної вартості корпоративних прав;</p> <p>г) зменшення ринкової вартості корпоративних прав.</p>																											
<p>5. Встановити відповідність</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Автор</th> <th></th> <th>Сутність</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Д. Каннеман, А. Тверські</td> <td>А</td> <td>обґрунтована теорія (prospecttheory), яка позначається також як «нова теорія очікувань» або «теорія вибору»: Індивіди є більш чутливими до втрат, ніж до вигравів. Це означає, що для економічних суб'єктів є більш важливим уникнення збитків, ніж отримання прибутків. Індивіди готові нести набагато вищі ризики для збереження існуючої ситуації (status-quo), порівняно з ризиками, пов'язаними зі зміною існуючого стану справ.</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Ф. Модільяні, М. Міллером</td> <td>Б</td> <td>доведено, що вкладання заданого обсягу капіталу в один об'єкт інвестицій є більш ризиковим, ніж інвестування цієї ж суми в різні об'єкти (диверсифікація). Портфель інвестицій буде вважатися оптимальним, якщо, з одного боку - за однакового рівня прибутковості не існує будь яких-інших інвестиційних можливостей з меншим рівнем ризику; з другого - не існує інших, більш прибуткових інвестиційних портфельів, які характеризуються таким же рівнем ризику. (Несистематичні ризики).</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Г. Марковіц</td> <td>В</td> <td>обґрунтовано теорему, яка характеризує причинно-наслідкові зв'язки між ринковою вартістю підприємства (його корпоративними правами), структурою та вартістю капіталу.</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>В. Шарп, Дж. Лінтнер, Дж. Моссін (Capital Asset Pricing Model = CAPM)</td> <td>Г</td> <td>визначення теоретичної ціни на <u>європейські опціони</u>, яка передбачає, що якщо <u>базовим активом</u> торгують на ринку, то його ціна неявним чином встановлюється самим ринком. Залежно від коливання активу, ціна на нього зростає або знижується, що прямо пропорційно впливає на вартість опціону. Таким чином, якщо відома вартість опціону, то можна визначити рівень очікуваної ринком волатильності.</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Блек, Шоулз</td> <td>Д</td> <td>Доведено, що ціна окремих капітальних активів залежить від очікуваної рентабельності та ризику. Обґрунтовано процес формування ринкової ціни окремих цінних паперів (інших об'єктів реальних і фінансових інвестицій) за умов досконалого ринку капіталів та з урахуванням систематичного ризику, який не підлягає диверсифікації.</td> </tr> </tbody> </table>					Автор		Сутність	1	Д. Каннеман, А. Тверські	А	обґрунтована теорія (prospecttheory), яка позначається також як «нова теорія очікувань» або «теорія вибору»: Індивіди є більш чутливими до втрат, ніж до вигравів. Це означає, що для економічних суб'єктів є більш важливим уникнення збитків, ніж отримання прибутків. Індивіди готові нести набагато вищі ризики для збереження існуючої ситуації (status-quo), порівняно з ризиками, пов'язаними зі зміною існуючого стану справ.	2	Ф. Модільяні, М. Міллером	Б	доведено, що вкладання заданого обсягу капіталу в один об'єкт інвестицій є більш ризиковим, ніж інвестування цієї ж суми в різні об'єкти (диверсифікація). Портфель інвестицій буде вважатися оптимальним, якщо, з одного боку - за однакового рівня прибутковості не існує будь яких-інших інвестиційних можливостей з меншим рівнем ризику; з другого - не існує інших, більш прибуткових інвестиційних портфельів, які характеризуються таким же рівнем ризику. (Несистематичні ризики).	3	Г. Марковіц	В	обґрунтовано теорему, яка характеризує причинно-наслідкові зв'язки між ринковою вартістю підприємства (його корпоративними правами), структурою та вартістю капіталу.	4	В. Шарп, Дж. Лінтнер, Дж. Моссін (Capital Asset Pricing Model = CAPM)	Г	визначення теоретичної ціни на <u>європейські опціони</u> , яка передбачає, що якщо <u>базовим активом</u> торгують на ринку, то його ціна неявним чином встановлюється самим ринком. Залежно від коливання активу, ціна на нього зростає або знижується, що прямо пропорційно впливає на вартість опціону. Таким чином, якщо відома вартість опціону, то можна визначити рівень очікуваної ринком волатильності.	5	Блек, Шоулз	Д	Доведено, що ціна окремих капітальних активів залежить від очікуваної рентабельності та ризику. Обґрунтовано процес формування ринкової ціни окремих цінних паперів (інших об'єктів реальних і фінансових інвестицій) за умов досконалого ринку капіталів та з урахуванням систематичного ризику, який не підлягає диверсифікації.
	Автор		Сутність																								
1	Д. Каннеман, А. Тверські	А	обґрунтована теорія (prospecttheory), яка позначається також як «нова теорія очікувань» або «теорія вибору»: Індивіди є більш чутливими до втрат, ніж до вигравів. Це означає, що для економічних суб'єктів є більш важливим уникнення збитків, ніж отримання прибутків. Індивіди готові нести набагато вищі ризики для збереження існуючої ситуації (status-quo), порівняно з ризиками, пов'язаними зі зміною існуючого стану справ.																								
2	Ф. Модільяні, М. Міллером	Б	доведено, що вкладання заданого обсягу капіталу в один об'єкт інвестицій є більш ризиковим, ніж інвестування цієї ж суми в різні об'єкти (диверсифікація). Портфель інвестицій буде вважатися оптимальним, якщо, з одного боку - за однакового рівня прибутковості не існує будь яких-інших інвестиційних можливостей з меншим рівнем ризику; з другого - не існує інших, більш прибуткових інвестиційних портфельів, які характеризуються таким же рівнем ризику. (Несистематичні ризики).																								
3	Г. Марковіц	В	обґрунтовано теорему, яка характеризує причинно-наслідкові зв'язки між ринковою вартістю підприємства (його корпоративними правами), структурою та вартістю капіталу.																								
4	В. Шарп, Дж. Лінтнер, Дж. Моссін (Capital Asset Pricing Model = CAPM)	Г	визначення теоретичної ціни на <u>європейські опціони</u> , яка передбачає, що якщо <u>базовим активом</u> торгують на ринку, то його ціна неявним чином встановлюється самим ринком. Залежно від коливання активу, ціна на нього зростає або знижується, що прямо пропорційно впливає на вартість опціону. Таким чином, якщо відома вартість опціону, то можна визначити рівень очікуваної ринком волатильності.																								
5	Блек, Шоулз	Д	Доведено, що ціна окремих капітальних активів залежить від очікуваної рентабельності та ризику. Обґрунтовано процес формування ринкової ціни окремих цінних паперів (інших об'єктів реальних і фінансових інвестицій) за умов досконалого ринку капіталів та з урахуванням систематичного ризику, який не підлягає диверсифікації.																								
<p>6. Основні завдання діагностики фінансового стану:</p> <p>а. аналіз ринкової стійкості підприємства;</p> <p>б. аналіз фінансової стійкості (аналіз абсолютних і відносних її показників, оцінка запасу фінансової стійкості);</p> <p>в. аналіз платоспроможності та ліквідності;</p> <p>г. аналіз грошових потоків;</p> <p>д. аналіз ефективності використання капіталу (аналіз прибутковості, обіг оборотних коштів, дослідження ефекту фінансового важеля);</p> <p>е. оцінка кредитоспроможності підприємства;</p> <p>ж. всі відповіді вірні.</p>																											
<p>7. Основні завдання фінансового планування діяльності підприємств в умовах ринку такі:</p> <p>а. забезпечення необхідними фінансовими ресурсами виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності;</p> <p>б. визначення шляхів ефективного вкладення капіталу, оцінка ступеня раціонального його використання;</p> <p>в. виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення прибутку за рахунок економного використання грошових коштів;</p> <p>г. встановлення раціональних фінансових відносин із бюджетом, банками та іншими підприємствами;</p>																											

<p>д. дотримання інтересів акціонерів та інших інвесторів;</p> <p>е. контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства;</p> <p>ж. всі відповіді вірні.</p>
<p>8. Операційний леверидж відображає:</p> <p>а) залежність вартості грошових потоків від зростання прибутку;</p> <p>б) різницю між сьогодишньою вартістю грошових потоків, отриманих від проектних інвестицій, і реальними витратами на здійснення проекту;</p> <p>в) операційну залежність зростання прибутку від постійних активів і пов'язаних з ними постійних витрат виробництва;</p> <p>г) зменшення пропозиції облігацій на ринку</p>
<p>9. Форми фінансового планування:</p> <p>а. попереднє фінансове планування;</p> <p>б. поточне фінансове планування;</p> <p>в. перспективне фінансове планування;</p> <p>г. всі відповіді вірні.</p>
<p>10. Прогноз прибутку компанії на 2024 рік такий, грн: Продаж (160 000 од.) 1 600 000 Витрати: 15 Змінні 400 000 Постійні 600 000 Прибуток 600 000 Необхідно: а) Обчислити точку безбитковості компанії у грошових одиницях; б) Розрахувати запас міцності компанії; в) Визначити дохід від продажу, необхідний для отримання прибутку в сумі 900 000 грн. Розв'язування Коефіцієнт маржинального доходу = $(1\ 600\ 000 - 400\ 000) / 1\ 600\ 000 = 0,75$ Точка безбитковості = $600\ 000 / 0,75 = 800\ 000$ грн Запас міцності = $1\ 600\ 000 - 800\ 000 = 800\ 000$ грн Дохід від продажу = $(600\ 000 + 900\ 000) / 0,75 = 2\ 000\ 000$ грн.</p>

8. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих,

управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

Методи викладання навчальної дисципліни «Фінансовий контролінг» сприяють вирішенню таких задач:

- у сфері навчання – засвоєння основ знань про сучасну економіку, принципи і закономірності її функціонування та розвиток, умінь економічної діяльності;
- у сфері самосвідомості – усвідомлення свого індивідуального економічного потенціалу, формування усвідомленої громадянської економічної поведінки;
- у сфері мотивації – розвиток інтересу до проблем економіки, постійної потреби в економічному знанні, прагнення у цивілізованому підприємстві, що має стати засобом соціального захисту, полегшити вирішення проблем зайнятості молоді, їхньої адаптації до ринку.

9. Форми контролю.

Відповідно до «Положення про екзамен та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого вченою радою НУБіП України 26 квітня 2023 року, протокол № 10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисципліни викладається упродовж двох семестрів, поділений на чотири модулі.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля здійснюються у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестровий контроль з дисципліни «Фінансовий контролінг» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамен та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи R_{np} (не більше 70 балів).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

1. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
Відмінно	Відмінно	зараховано
90 - 100	Добре	
74 - 89	Задовільно	
60 - 73	Задовільно	Не зараховано
0 - 59	Незадовільно	

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Електронний навчальний курс на платформі НУБіП України <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2972>

2. Курс лекційю. Біляк Ю.В. Фінансовий контролінг.– 2021 р.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- 1) Конституція України (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України № 30 від 23.07.1996.
- 2) Господарський Кодекс України (зі змінами і доповненнями) // Офіційний вісник України від 28.03.2003 - 2003 р., № 11.
- 3) Господарський Процесуальний Кодекс України (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України від 11.02.1992 - 1992 р., № 6.
- 4) Податковий Кодекс України (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 13-14, N 15-16, N 17.
- 5) Цивільний Кодекс України (зі змінами і доповненнями) // Офіційний вісник України від 28.03.2003 - 2003 р., № 11.
- 6) Балацький О.Ф., Теліженко О.М., Соколов М.О. Управління інвестиціями: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. Суми: Університетська книга, 2004. 233 с.12.
- 7) Бандурка О.М., Коробов Н.П., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємства: Підручник, К.: Либідь, 2002.
- 8) Бланк І. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчальний посібник. К. : Ельга, 2008. - 724 с.
- 9) Брітченко І.Г., Князевич А.О. Контролінг : навч. посіб. Рівне : Волинські обереги, 2015. 280 с
- 10) Воловець Я.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: Алерта, 2005. 199 с.
- 11) Дєєва Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.
- 12) Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств. К. : КНУТД, 2015. 360 с.
- 13) Тарасюк М. В. Контролінг в управлінні торговельними мережами: теорія, методологія, практика. К. : КНТЕУ, 2010. 548 с.
- 14) Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: К. КНЕУ. 2004. 268 с.
- 15) Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. К. : КНЕУ, 2006. 312с.
- 16) Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 554с.
- 17) Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. К: КНЕУ, 2004.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Ціна держави URL: <http://cost.ua/>
3. Державна служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферу ринків фінансових послуг URL: <https://www.nfp.gov.ua/>
5. Ліга страхових організацій України URL: <http://uainsur.com/>
6. Національний банк України URL: <https://www.bank.gov.ua/>